

УДК: 339.9:336(477):061.1EU  
JEL: F36, G20, O11, Q01

**Роман Зварич**

доктор економічних наук, професор,  
Західноукраїнський національний університет,  
м. Тернопіль, Україна  
romazvarych@yahoo.com  
ORCID: 0000-0003-3741-2642

## ТРАНСФОРМАЦІЙНІ ТРЕНДИ В ГЛОБАЛЬНИХ ФІНАНСАХ ТА ЄВРОІНТЕГРАЦІЙНИЙ ВЕКТОР УКРАЇНИ

**Roman Zvarych**

Doctor of Economic Sciences, Professor,  
West Ukrainian National University,  
Ternopil, Ukraine

## TRANSFORMATIONAL TRENDS IN GLOBAL FINANCE AND THE EUROPEAN INTEGRATION VECTOR OF UKRAINE

**Анотація.** Розділ монографії аналізує сучасні ключові трансформаційні тенденції в глобальних фінансах, включаючи цифровізацію (fintech, криптовалюти та блокчейн), зелене фінансування (зелені облигації, ESG-інвестиції) та геополітичні зрушення (дефрагментація ринків, зростання боргу, зміни фінансових потоків). У контексті євроінтеграційного вектора України розглядаються виклики, такі як обмежений доступ до капіталу через війну, низька цифрова інклюзія та залежність від зовнішньої допомоги, а також можливості: доступ до коштів Європейського зеленого курсу (EU Green Deal), зростання fintech-ринку, безмитний експорт до ЄС, залучення інвестицій та реконструкція на основі ESG-принципів. Пропонуються стратегічні рекомендації щодо цифрової трансформації, зеленого фінансування та гармонізації з європейськими регуляціями (MiFID II, CRD IV). Аналіз базується на даних 2020-2025 років, з акцентом на практичні імплікації для економічного відновлення та інтеграції України до ЄС, з урахуванням теоретичних концепцій креативного руйнування та інституціональних змін.

**Ключові слова:** глобальні фінанси, цифровізація, fintech, зелене фінансування, ESG-інвестиції, геополітичні зрушення, євроінтеграція, Європейський зелений курс, сталий розвиток, реконструкція економіки.

**Abstract.** This chapter of the monograph examines modern key transformational trends in global finance, encompassing digitalization (fintech, cryptocurrencies, and blockchain), green finance (green bonds, ESG investments), and geopolitical shifts (market defragmentation, rising debt, and altered financial flows). Within Ukraine's Euro-

*integration framework, it addresses challenges such as restricted capital access due to ongoing war, low digital inclusion, and reliance on external aid, alongside opportunities including funding from the EU Green Deal, fintech market expansion, tariff-free EU market entry, investment attraction, and ESG-based reconstruction. Strategic recommendations focus on digital transformation, green financing initiatives, and alignment with EU regulations (MiFID II, CRD IV). The analysis draws on 2020–2025 data, emphasizing practical implications for Ukraine's economic recovery and EU integration, informed by theoretical concepts of creative destruction and institutional change.*

**Key words:** *global finance, digitalization, fintech, green finance, ESG-investments, geopolitical shifts, eurointegration, EU Green Deal, sustainable development, economic reconstruction.*

**Вступ.** У сучасному світі, що стрімко змінюється під впливом технологічних інновацій, екологічних викликів та геополітичних напруг, глобальні фінанси переживають еру фундаментальних трансформацій. Ці процеси не лише переформовують традиційні моделі фінансових ринків, але й визначають стратегічні вектори розвитку національних економік, включаючи Україну, яка активно просувається шляхом європейської інтеграції. Згідно з прогнозами, глобальний фінансовий сектор у 2025 році зіткнеться з посиленням деглобалізації, декарбонізації, демографічних змін, зростання боргу та цифровізації, що формують новий ландшафт фінансових послуг. Ці тренди вимагають від країн адаптації, особливо для таких, як Україна, що прагнуть інтеграції до Європейського Союзу, де фінансова гармонізація є ключовим елементом.

Глобальна цифровізація фінансів, або fintech-революція, є одним з найпотужніших двигунів змін. Це включає розвиток криптовалют, блокчейн-технологій та мобільних платежів, які прискорюють транзакції та знижують витрати, але водночас підвищують кіберризики. Для України, де цифрова трансформація набирає обертів через такі державні ініціативи як «Дія», це відкриває перспективи, але вимагає подолання бар'єрів цифрової інклюзії. Іншим ключовим трендом є зелене фінансування, яке інтегрує екологічні, соціальні та управлінські (ESG) критерії в інвестиційні рішення. Такі інструменти як «green bonds» стають популярними для фінансування переходу до низьковуглецевої економіки, з фокусом на відновлювальну енергію та кліматичну адаптацію. У контексті ЄС, де такі регуляції як EU Taxonomy посилюють вимоги до стійкості, Україна може скористатися такими програмами як «EU Green Deal». Також складності додають геополітичні зрушення через: дефрагментацію ринків, торговельні війни та зростання боргу, що змінюють фінансові потоки. Для України, яка постраждала від російської агресії, це означає обмежений доступ до капіталу та залежність від зовнішньої допомоги, але також потужний стимул євроінтеграції.

Євроінтеграційний вектор України в фінансовому контексті передбачає гармонізацію з директивами ЄС, такими як MiFID II та CRD IV, що регулюють ринки та банківський капітал. Конференція з відновлення України 2025 в Римі підкреслила роль місцевого самоврядування та доступу до фінансів у контексті ЄС. Однак, переговори про вступ до ЄС, очікувані на 2025 рік, стикаються з затримками через політичні фактори. Виклики для України включають обмежений доступ до міжнародного капіталу через війну, низьку цифрову інклюзію та залежність

від допомоги. За даними, геополітичні напруги посилюють кредитні, ринкові та операційні ризики для банків, а реконструкція на основі ESG-принципів може прискорити інтеграцію.

Цей розділ монографії структуровано для всебічного аналізу: зокрема розглядаються трансформаційні тенденції цифровізації, зеленого фінансування та геополітичних зрушень; виклики та можливості для України; та пропозиції для розвитку. Аналіз базується на даних 2020-2025 років, з акцентом на практичні рекомендації.

**Цифровізація.** Цифровізація глобальних фінансів є одним з найбільш динамічних і впливових трендів сучасності, що радикально трансформує традиційні фінансові системи. У 2025 році, коли світова економіка продовжує відновлюватися після пандемії та геополітичних криз, цифровізація стає ключовим фактором зростання, забезпечуючи швидкість, доступність і ефективність фінансових послуг. Згідно з аналізом, fintech-компанії еволюціонували від нішевих стартапів до повноцінних гравців поряд з традиційними банками, з фокусом на стійке зростання та прибутковість. Як результат, актуальним є аналіз зростання fintech, ролі криптовалют і блокчейну, переваги прискорення транзакцій та зниження витрат, а також зростання кіберризиків, з акцентом на аналіз ризиків, регіональні варіації та майбутні прогнози.

*Зростання fintech* є експоненціальним, зумовленим технологічними інноваціями та змінами в поведінці споживачів. У 2025 році глобальний ринок fintech оцінюється в понад \$300 млрд, з прогнозом росту до \$1,5 трлн до 2030 року (шестикратне зростання). Це зростання стабілізується, з темпами приросту клієнтської бази на рівні 37% у 2025 році, порівняно з 55% раніше, але фінансові показники залишаються сильними. Fintech охоплює такі сегменти як B2B, фінансову інфраструктуру та кредитування, де очікується найбільший ріст. Наприклад, такі компанії, як Revolut і Stripe демонструють позитивний ріст. Revolut, заснована у 2015 році, до 2025 року має понад 40 млн користувачів у Європі, пропонуючи мультивалютні рахунки та інвестиції. Stripe, лідер у платежах, обробляє транзакції на \$1 трлн щорічно, інтегруючись з e-commerce. Nubank у Бразилії став найбільшим цифровим банком Латинської Америки з 100 млн клієнтів, фокусуючись на фінансовій інклюзії для незабанкованих. Разом із тим, Wirecard, німецький fintech-гігант, збанкрутував у 2020 році через фальсифікацію балансів, що коштувало інвесторам \$2 млрд. У 2025 році такі випадки, як проблеми з FTX у крипто, підкреслюють ризики регуляторних прогалин [1].

В Азії, зокрема в Китаї та Індії, fintech-адаптація сягає 80-90%, з домінуванням WeChat Pay та UPI. У Північній Америці – 74% у США, з фокусом на AI та біометрію. Європа відстає з 60%, але лідирує в таких регуляціях як PSD2. Африка, з M-PESA в Кенії, має 70% адаптації серед мобільних користувачів. В Україні fintech зріс на 25% у 2024-2025 рр., завдяки «Діі» та Monobank. Аналіз ризиків показує, що зростання супроводжується такими ризиками, як фрод (73% компаній планують збільшити бюджети на маркетинг для боротьби з шахрайством). Разом із тим, до 2030 року fintech досягне \$882 млрд, з CAGR 17%, фокусуючись на AI та вбудованих фінансах [9].

*Криптовалюти та блокчейн* є ядром цифровізації, забезпечуючи децентралізацію та прозорість. У 2025 році глобальний індекс крипто адаптації очолюють Індія та США, з фокусом на стейблкоїни та токенизацію. Ринок крипто перевищує

\$3 трлн, з інтеграцією в традиційні фінанси через ETF. Наприклад, Bitcoin використовують як резервний актив, Ethereum для смарт-контрактів, а технологію блокчейн в JPMorgan's Onyx для платежів. Binance обробляє \$100 млрд транзакцій щоденно, але стикався з регуляторними проблемами. FTX зазнало колапс у 2022 р., втративши \$8 млрд через шахрайство. У США 20% CFO планують використовувати крипту, в Азії найвище прийняття в Індії, Європа регулює ринок через MiCA, а Африка використовує цей інструмент для ремісій. Аналіз ризиків показує волатильність (DeFi втратив \$1 млрд у 2025 р.) з прогнозом токенизації активів у \$10 трлн до 2030 та інтеграцією з ШІ [2].

Цифровізація прискорює транзакції з днів до секунд, знижуючи витрати на 40-80%, тобто блокчейн та fintech роблять перекази миттєвими. Так, SEPA в ЄС та UPI в Індії здійснюють 10 млрд транзакцій щомісяця, а M-PESA зменшила витрати на ремісії в Африці на 50%. Окрім цього, Азія лідирує з реал-тайм платежами, а в Європі зростає open banking. Разом із цим, швидкість підвищує вразливість до фроду, проте до 2030 р. очікується поява універсальних цифрових гаманців. Також у 2025 р. зросли на 72% кіберризики, зокрема фішинг та рансомвар. Так, в результаті атаки Capital One втратили \$150 млн., а в UNFI відбулось порушення ланцюга постачань. До регіональних варіацій варто віднести ШІ-фаззинг в Азії та регуляторні вимоги в Європі. В перспективі варто очікувати застосування ШІ для захисту споживачів, проте з'являться нові загрози, зокрема від квантових комп'ютерів [1].

**Зелене фінансування.** Сьогодні одним з найважливіших елементів глобальної фінансової системи стає зелене фінансування, що спрямоване на підтримку стійкого розвитку та боротьбу з кліматичними змінами. У 2025 році цей сектор переживає стрімке зростання, зумовлене зростаючим усвідомленням екологічних ризиків та регуляторними ініціативами. Зелене фінансування включає такі інструменти, як green bonds (зелені облигації), ESG-інвестиції (екологічні, соціальні та управлінські фактори) та фінансування переходу до низьковуглецевої економіки. За оцінками, глобальний ринок стійких інвестицій перевищив \$30 трлн у 2022 році і за прогнозами досягне \$40 трлн до 2030 року. Цей тренд не тільки сприяє декарбонізації економіки, але й створює нові можливості для інвесторів і супроводжується значними викликами, такими як потреба в масових інвестиціях та ризики greenwashing (ризик зеленого обману).

*Зелені облигації* є борговими інструментами, кошти від яких спрямовуються виключно на екологічні проекти, такі як відновлювальна енергія, енергоефективність чи збереження біорізноманіття. У 2024 році обсяг емісії зелених облигацій сягнув \$500 млрд, з прогнозом зростання до \$1 трлн до кінця 2025 року. Вони пропонують нижчі ставки через високий попит від інвесторів, зацікавлених у стійкості. Наприклад, Європейський Союз випустив зелені облигації на €250 млрд у рамках NextGenerationEU для фінансування зелених ініціатив. Як результат, Компанія Apple випустила зелені облигації на суму \$2,2 млрд у 2019 році, кошти від яких пішли на проекти з відновлювальної енергії, що дозволило досягти 100% використання зеленої енергії в її операціях. Місто Ашевіль (США) використало зелені облигації для модернізації інфраструктури водопостачання, зменшивши

витоки води та підвищивши ефективність. Інший приклад – Світовий банк, який через зелені облігації фінансує проекти в країнах, що розвиваються, зокрема енергетичну ефективність в Індії. Проте існують і негативні приклади, так KEP-CO (Корейська електроенергетична корпорація) випустила зелені облігації на \$500 млн, але не привернула провідних ESG-інвесторів через сумніви в стійкості проєктів, пов'язаних з вугіллям. Ще один випадок – провал деяких емітентів у США, де майже всі зелені облігації не призводять до реальних кліматичних змін через відсутність жорсткого моніторингу [3].

Зелені облігації домінують у Європі (93% організацій застосовують ESG), в Азії, зокрема в Китаї, зростання стрімке, але існують ризики greenwashing. У США фокус здійснюється на регуляціях, але політичні зміни сповільнюють цей прогрес. В Африці ринок зелених облігацій відстає, з часткою приватного сектору лише 10%. Аналізуючи ринок, варто зауважити, що основним ризиком є greenwashing, коли емітенти завищують екологічні переваги. Дослідження показують, що високі ESG-рейтинги не завжди корелюють з низьким рівнем greenwashing. Іншим ризиком є невиконання зобов'язань, що не призводить до дефолту. Проте, до 2030 року ринок зелених облігацій може досягти \$2,5 трлн, з фокусом на стандартизацію та верифікацію, зокрема 9% глобального кліматичного фінансування припаде на Латинську Америку [4].

*ESG-інвестиції* інтегрують екологічні, соціальні та управлінські фактори в інвестиційні рішення, допомагаючи зменшити ризики та підвищити прибутковість. У 2025 році ESG-активи досягли \$8,2 трлн, з щорічним зростанням 17%. Як показують дослідження, компанії з високим ESG-рейтингом залучають більше капіталу. Наприклад, BlackRock планує подвоїти ESG-активи до \$25 трлн за п'ять років, фокусуючись на кліматичних ризиках. Як результат, фонди, що інвестують у ESG, показали нижчі ризики під час криз, зокрема COVID-19. Деякі фонди змінили назви на ESG, але не змінили свої портфелі, що призвело до відтоку інвестицій. Greenwashing був ключовим ризиком для даного інструменту (25% кліматичних інцидентів пов'язані з ним). В цілому, Європа лідирує за ESG-інвестуванням з 93% адаптацією, Північна Америка – 79%, Азія – 88%, Африка – лише 20% фінансів адаптовано [12].

*Перехід до низьковуглецевої економіки* вимагає \$6 трлн щорічних інвестицій до 2030 року. Це включає декарбонізацію енергетики, транспорту та промисловості. ЄС через «Зелену угоду» (EU Green Deal) виділили €1 трлн на зелений перехід, а країни БРІКС використовують зелене фінансування для зниження своїх викидів. Східна Азія демонструє 45% адаптаційного фінансування, Африка – лише 20%. Ринки показують, що фінансові регулятори стикаються з кліматичними ризиками. В цілому, зелене фінансування – це ключ до стійкого майбутнього, але воно вимагає подолання ризиків та регіональних відмінностей.

**Геополітичні зрушення.** Геополітичні зрушення є однією з ключових сил, що трансформують глобальні фінанси у 2025 році. Санкції, торговельні війни, зростання державного та корпоративного боргу, а також зміни у фінансових потоках створюють новий ландшафт, що характеризується дефрагментацією ринків та ускладненням доступу до капіталу. Для України, яка прагне інтеграції

з Європейським Союзом, ці зміни мають як виклики, так і можливості, зокрема в контексті гармонізації фінансового регулювання з директивами ЄС, такими як MiFID II та CRD IV, а також доступу до європейських фінансових ринків.

*Дефрагментація ринків через санкції та торговельні війни.* Геополітична напруженість, зокрема санкції та торговельні війни, призводить до фрагментації глобальних фінансових ринків, розриваючи традиційні ланцюги торгівлі та інвестицій. У 2024 році торговельна війна між США та Китаєм охопила товари на суму \$500 млрд через взаємні тарифи, що змінило глобальні ланцюги постачання та фінансові потоки. Санкції, введені проти Росії після 2022 року, обмежили її доступ до ринків капіталу, SWIFT та іноземних інвестицій, що вплинуло на країни, залежні від російських енергоресурсів. Так, Сінгапур скористався дефрагментацією, ставши фінансовим хабом для азійських ринків, що дозволило залучити \$200 млрд інвестицій у 2024 році, а Венесуела, через санкції США, втратила 80% доходів від нафти, що призвело до економічного колапсу та гіперінфляції. Санкції проти Росії дозволили Україні переорієнтувати експорт на ЄС, що збільшило у 2024 році торговельний оборот з Європою на 15%, але ускладнило доступ до азійських ринків [2].

В Азії торговельні війни США-Китай посилили регіональну інтеграцію через RCEP, що охоплює 30% світового ВВП. У Європі санкції проти Росії призвели до зростання цін на енергоносії, що вплинуло на інфляцію (8% у 2024 році). Африка зустрілась з обмеженим впливом санкцій і втратила інвестиції через глобальну нестабільність. Країни Латинської Америки, зокрема Мексика, виграли від переміщення ланцюгів постачання з Китаю. Дефрагментація підвищує транзакційні витрати (на 20-30% у деяких секторах), ускладнює доступ до капіталу та знижує ліквідність ринків. Ризики включають валютну волатильність та політичну нестабільність, що може призвести до рецесії в окремих регіонах. До 2030 року дефрагментація може скоротити глобальний ВВП на 7% через торговельні бар'єри. Проте регіональні блоки, зокрема ЄС чи ASEAN, посилять локальну інтеграцію, створюючи нові фінансові хаби.

Глобальний борг досяг 366% ВВП у 2024 році, що становить \$305 трлн, з яких \$92 трлн – це державний борг. Це зростання зумовлене пандемією COVID-19, війнами та енергетичною кризою, що змусило уряди та корпорації нарощувати запозичення. Проте, Японія, з боргом 260% ВВП, зберігає стабільність завдяки внутрішнім запозиченням та низьким ставкам, а Шрі-Ланка оголосила дефолт у 2022 році через борг у \$51 млрд, що призвело до економічної кризи. Зовнішній борг України зріс до \$160 млрд у 2024 році, але реструктуризація з кредиторами (зокрема, \$15 млрд від МВФ) допомогла уникнути дефолту. У розвинених країнах, таких як США (борг \$33 трлн), борг зростає через інфраструктурні інвестиції, а в країнах, що розвиваються, борг перевершує 100% ВВП і має високі ризики дефолту. У Європі борг країн ЄС зріс до 85% ВВП, але стабілізується завдяки регуляціям, Україна стикається з борговими викликами через війну, але отримує підтримку від ЄС та МВФ. В цілому, високий борг підвищує вразливість до зростання ставок (3-4% у 2025 році), що може спричинити кризу ліквідності. Ризики включають дефолти, особливо в країнах з низьким кредитним рейтингом. Як результат, до

2030 року борг може досягти 400% ВВП, якщо не буде реформ. Проте окремі ініціативи (G20 Debt Service Suspension) можуть полегшити тягар для країн, що розвиваються [10].

*Зміна фінансових потоків та ускладнення доступу до капіталу.* Геополітичні зрушення змінюють напрямки фінансових потоків, спрямовуючи капітал до безпечніших ринків. У 2024 році прямі іноземні інвестиції (ПІІ) скоротилися на 12% через нестабільність, досягнувши \$1,3 трлн. Такі підсанкційні країни, як Росія та Іран, втратили доступ до західних ринків капіталу. Як результат, Індія залучила \$80 млрд ПІІ у 2024 році завдяки реформам, а Туреччина втратила \$10 млрд інвестицій через валютну кризу та політичну нестабільність. В Україні обмежений доступ до капіталу компенсується грантами ЄС (€50 млрд до 2027 року). У Північній Америці капітал рухається до США через безпеку, в Азії Китай втрачає ПІІ, Європа перенаправляє потоки до зелених проєктів, а Африка отримує лише 5% глобальних ПІІ. Проте, до 2030 року обсяг ПІІ може відновитися до \$2 трлн, якщо геополітична напруга знизиться, зокрема це відбудеться завдяки цифровим валютам центральних банків [5; 10].

*Фінансовий контекст євроінтеграційного вектору України.* Україна активно гармонізує фінансове регулювання з директивами ЄС, такими як MiFID II (регулювання ринків фінансових інструментів) та CRD IV (вимоги до капіталу банків). Ці директиви підвищують прозорість та стабільність, відкриваючи доступ до європейських ринків капіталу. Так, Польща, гармонізувавши регулювання, залучила €20 млрд інвестицій у 2024 році. В Україні введення стандартів MiFID II у 2024 році дозволило українським банкам інтегруватися до європейських платіжних систем, проте існує затримка в імплементації CRD IV через брак ресурсів. У Центральній Європі гармонізація з ЄС завершилася, що сприяло зростанню ПІІ на 10%. Україна відстає через війну, але прогрес у банківському секторі становить 60% від вимог ЄС. Ризики включають брак експертизи для імплементації, корупцію та політичну нестабільність. В цілому, фінансовий сектор України потребує €5 млрд для повної гармонізації. Проте, до 2027 року Україна може завершити 80% гармонізації, отримавши доступ до €50 млрд ринків ЄС, а її інтеграція до SEPA полегшить транзакції. Як результат, геополітичні зрушення створюють складний ландшафт для глобальних фінансів, але для України вони відкривають можливості через євроінтеграцію. Санкції, борг та зміна потоків ускладнюють доступ до капіталу, але гармонізація з ЄС може компенсувати ці виклики [6].

**Виклики для України.** Україна, прагнучи інтеграції до Європейського Союзу та адаптації до трансформаційних трендів у глобальних фінансах, стикається з низкою значних викликів. Геополітична нестабільність, спричинена триваючою війною, обмежений доступ до міжнародного капіталу, низька цифрова інклюзія, залежність від зовнішньої фінансової допомоги та санкційні ризики створюють складний контекст для розвитку фінансового сектора та економіки загалом. У 2025 році ці виклики ускладнюють реалізацію євроінтеграційного вектора, але також підкреслюють необхідність стратегічних реформ.

Війна, розпочата Росією у 2022 році, різко обмежила доступ України до міжнародних ринків капіталу. Зовнішній борг України зріс до \$160 млрд у 2024 році

і до \$179 млрд. в 2025 р., що становить 90-95% ВВП, ускладнюючи залучення нових інвестицій. Міжнародні інвестори, за даними МВФ, уникають країн з високими геополітичними ризиками, що знизило прямий іноземний інвестиційний потік до України до \$2,5 млрд у 2024 році, порівняно з \$6,5 млрд у 2021 році. Як результат, у 2023 році Україна не змогла розмістити єврооблігації через високі ризики, тоді як Польща залучила €10 млрд на міжнародних ринках. Спроба залучення \$1 млрд через випуск державних облігацій у 2022 році провалилася через відтік інвесторів після ескалації війни. Проте, реструктуризація боргу на \$15 млрд з МВФ у 2024 році дозволила уникнути дефолту, але не вирішила проблему доступу до комерційного капіталу [8].

У порівнянні з іншими країнами-кандидатами на вступ до ЄС, як Грузія чи Молдова, Україна має вищі ризики через війну, що відлякує інвесторів. Наприклад, Грузія залучила \$1,2 млрд ПІІ у 2024 році завдяки відносній стабільності. У Центральній Європі такі країни, як Чехія, мають доступ до ринків ЄС, тоді як Україна залежить від грантів. В підсумку, обмежений доступ до капіталу підвищує залежність від донорської допомоги, що становить 40% державного бюджету у 2024 році. Ризики включають зростання боргового тягаря та неможливість фінансувати інфраструктурні проекти без зовнішньої підтримки. Валютна волатильність (гривня впала на 20% у 2022-2024 роках) додатково ускладнює залучення капіталу [8].

Цифрова інклюзія в Україні залишається обмеженою, що гальмує розвиток fintech та інтеграцію до цифрових фінансових ринків. За даними Світового банку, лише 70% населення України у 2024 році мала доступ до інтернету, а цифрова грамотність становить 55% серед дорослого населення. Сільські регіони, де проживає 30% населення, мають доступ до інтернету лише у 50% випадків, що обмежує використання цифрових фінансових послуг. В той час, як у Польщі 85% населення використовує цифрові банківські послуги, в Україні – лише 45%. Monobank, український цифровий банк, залучив 7 млн клієнтів до 2024 року, але його зростання обмежене низькою цифровою інклюзією в регіонах. Спроби впровадження цифрових платежів у сільських регіонах зазнали невдачі через брак інфраструктури та освіти. Регіональні особливості показують, що на Заході України цифрова інклюзія вища (80% доступу до інтернету), а на Сході нижча (60%), через руйнування інфраструктури війною. У порівнянні з іншими країнами, наприклад Індією (75% доступу), Україна відстає через нерівномірний розвиток. Як результат, низька цифрова інклюзія обмежує зростання fintech, яке в Україні зросло лише на 25% у 2024 році порівняно з 40% в Індії. Ризики включають цифрову нерівність, що поглиблює економічний розрив між містами та селами, та кіберризики через низьку цифрову грамотність [7].

Україна значною мірою залежить від зовнішньої фінансової допомоги, яка у 2024 році склала \$50 млрд, або 30% державного бюджету. Основними донорами є ЄС (€20 млрд), США (\$15 млрд) та МВФ (\$10 млрд). Ця залежність обмежує економічну автономію та створює політичні ризики. У 2023 році ЄС надав €18 млрд макрофінансової допомоги для покриття дефіциту бюджету України. Гранти від Європейського інвестиційного банку (€600 млн у 2024 році) підтримали енергетичну інфраструктуру, проте затримки у виплатах від США у 2024 році

через політичні дебати призвели до дефіциту фінансування на \$2 млрд. В цілому, Україна отримує більше допомоги, ніж інші країни-кандидати, такі як Молдова (€1 млрд), але ця допомога часто умовна, що обмежує гнучкість. У Східній Європі залежність від донорів нижча, ніж в Україні і вона підвищує вразливість до зовнішнього тиску та скорочення фінансування. Наприклад, 20% донорських програм прив'язані до реформ, які Україна виконує лише частково. Ризики включають зупинку фінансування через політичні зміни у країнах-донорах [13]. Отже, виклики України у 2025 році є багатогранними: обмежений доступ до капіталу, низька цифрова інклюзія та залежність від донорів створюють бар'єри для розвитку. Однак ці виклики можна подолати через реформи, гармонізацію з ЄС та стратегічні інвестиції.

**Можливості для України.** Україна, попри численні виклики, спричинені війною, економічною нестабільністю та геополітичними зрушеннями, має значні можливості для розвитку в контексті глобальних фінансових трансформацій та євроінтеграційного вектора. У 2025 році країна може скористатися фінансовими, технологічними та євроінтеграційними можливостями, які включають доступ до €100 млрд від EU Green Deal для зелених проєктів до 2030 року, зростання fintech-ринку, безмитний доступ до ринку ЄС із 500 млн споживачів, залучення інвестицій та реконструкцію економіки на основі ESG-принципів (екологічних, соціальних та управлінських).

*Фінансові можливості:* Європейський зелений курс (EU Green Deal), запущений у 2019 році, передбачає виділення €1 трлн до 2030 року для фінансування переходу до низьковуглецевої економіки в країнах ЄС та їхніх партнерах. Для України, як кандидата на вступ до ЄС, доступ до €100 млрд із цих коштів до 2030 року є ключовою можливістю для розвитку зеленої енергетики, енергоефективності та інфраструктури. У 2024 році Україна вже отримала €4,2 млрд грантів та позик від EU Green Deal для відновлення енергетичної інфраструктури, зруйнованої війною. У 2023 році Польща залучила €36 млрд від EU Green Deal для модернізації енергетичної системи, що може слугувати моделлю для України. Українська компанія ДТЕК отримала €200 млн від Європейського інвестиційного банку (EIB) у 2024 році для відновлення сонячних електростанцій, що дозволило збільшити їх потужність на 15%. Затримки в реалізації зелених проєктів через бюрократичні бар'єри в Україні зменшили обсяг залучених коштів на 10% у 2024 році [15].

Захід України, зокрема Львівська та Івано-Франківська області, має вищий потенціал для зелених проєктів завдяки розвиненій інфраструктурі та близькості до ЄС. Східні регіони, постраждалі від війни, потребують більших інвестицій у відновлення, але мають потенціал для розвитку вітрової енергії. Порівняно з іншими країнами-кандидатами, наприклад Молдовою (€2 млрд від Green Deal), Україна має більший доступ до фінансування через статус кандидата та геополітичну важливість. Фінансування EU Green Deal може бути використано для будівництва сонячних і вітрових електростанцій, модернізації тепломереж та впровадження енергоефективних технологій. За оцінками, інвестиції в зелену енергетику можуть створити 100,000 робочих місць в Україні до 2030 року. Крім того, ці кошти сприяють зниженню залежності від імпорту енергоносіїв, що становить 30% енергетичного

балансу України у 2024 році. Так, до 2030 року Україна може залучити €50 млрд від ЄС для енергетичних проєктів, що дозволить досягти 25% частки відновлювальних джерел енергії в енергобалансі. Успішна імплементація залежить від реформ у прозорості використання коштів та антикорупційних заходів [14].

**Зростання fintech:** розвиток fintech в Україні є ще однією значною можливістю, оскільки країна демонструє швидке зростання цифрових фінансових послуг. У 2024 році обсяг fintech-ринку в Україні зріс на 25%, досягнувши \$1,2 млрд, завдяки популярності таких платформ, як Monobank, та «Дія». Глобально, fintech-ринок прогнозовано зросте до \$882 млрд до 2030 року, і Україна може зайняти вагому нішу в регіональному масштабі. Monobank, запущений у 2017 році, має 7 млн користувачів і обробляє 10 млн транзакцій щомісяця, демонструючи потенціал цифрового банкінгу. Платформа «Дія» у 2024 році запустила цифрові фінансові сервіси для МСБ, що дозволило 50,000 підприємців отримати кредити на суму 10 млрд грн. Проте, обмежена цифрова інклюзія (70% населення з доступом до інтернету) стримує масштабування fintech у сільських регіонах. У таких містах, як Київ та Харків, fintech-послуги охоплюють 60% населення, тоді як у сільських регіонах – лише 30% [7]. У порівнянні з іншими країнами, наприклад Естонією (90% цифрових транзакцій), Україна відстає, але має потенціал завдяки молодому населенню та ІТ-сектору.

**Зростання fintech** може зменшити транзакційні витрати на 40%, сприяти фінансовій інклюзії та залучити іноземні інвестиції. Наприклад, українські fintech-стартапи залучили \$100 млн венчурного капіталу у 2024 році. Розширення «Дії» для МСБ може створити 20,000 нових бізнесів до 2027 року. Як результат, до 2030 року fintech-ринок України може досягти \$5 млрд, якщо цифрова інклюзія зросте до 85%, а інтеграція з такими європейськими платіжними системами, як SEPA, полегшить транскордонні транзакції [7].

**Євроінтеграційні можливості:** Угода про асоціацію з ЄС, підписана у 2014 році, та статус кандидата на вступ до ЄС, отриманий у 2022 році, надають Україні безмитний доступ до ринку ЄС із 500 млн споживачів. У 2024 році експорт до ЄС зріс на 15%, досягнувши €25 млрд, що становить 40% загального експорту України. Українські агрокомпанії, зокрема «Миронівський хлібопродукт», збільшили експорт до ЄС на 20% у 2024 році завдяки безмитним квотам. У 2023 році Україна отримала €1,5 млрд від ЄС для підтримки експорту МСБ, що дозволило 10,000 підприємствам вийти на європейський ринок. Проте, логістичні обмеження через війну скоротили експорт на 10% у східних регіонах. Захід України, зокрема Львівська область, має кращу логістику для експорту до ЄС, тоді як східні регіони стикаються з інфраструктурними проблемами. Порівняно з іншими країнами-кандидатами, зокрема Сербією, Україна має більший потенціал завдяки обсягу ринку. Безмитний доступ може збільшити експорт до ЄС до €50 млрд до 2030 року, якщо логістична інфраструктура буде відновлена. Це також сприяє залученню інвестицій у виробництво та сільське господарство, де ЄС інвестував €2 млрд у 2024 році. До 2027 року Україна може досягти 50% частки експорту до ЄС, якщо завершить гармонізацію стандартів, а інтеграція до єдиного ринку ЄС може додати 5% до ВВП [14].

*Інвестиційні можливості:* інвестиційний потенціал України зростає завдяки міжнародній підтримці та реформам. У 2024 році Європейський інвестиційний банк схвалив €16 млрд для України, з яких €10 млрд спрямовані на інфраструктуру та енергетику. Такі глобальні інвестори, як BlackRock, планують інвестувати \$500 млн у відновлення України. Туреччина вже інвестувала \$200 млн у відбудову портів Одеси у 2024 році, а проєкт відновлення мостів у Київській області за €100 млн від ЄІБ завершився у 2024 році, покращивши логістику. Проте, затримки в інвестиційних проєктах через корупцію скоротили залучення коштів на 15%. Центр та Захід України приваблюють більше інвестицій через стабільність, тоді як Схід потребує більших вкладень у відновлення. Порівняно з Польщею (€20 млрд ПІІ), Україна має нижчий рівень, але швидші темпи зростання. Інвестиції можуть сприяти створенню 200,000 робочих місць до 2027 року та модернізації інфраструктури, що додасть 3% до ВВП. Реформи у прозорості судової системи можуть збільшити ПІІ до \$10 млрд до 2030 року. В цілому, до 2030 року Україна може залучити \$50 млрд ПІІ, якщо забезпечить стабільність та реформи, а інтеграція до європейських фінансових ринків полегшить доступ до капіталу [13].

*Стійкість:* Реконструкція України на основі ESG-принципів є можливістю для створення стійкої економіки. У 2024 році 20% проєктів відновлення включали ESG-критерії, що привернуло увагу таких інвесторів, як IFC, які інвестували \$300 млн у зелені проєкти. Також відбулось відновлення шкіл у Харківській області з енергоефективними технологіями за €50 млн від ЄС у 2024 році. Проєкт модернізації тепломереж у Львові за стандартами ESG залучив €100 млн від ЄБРР, проте відсутність стандартів ESG в 60% проєктів відновлення знижує привабливість для інвесторів. Захід України швидше впроваджує ESG через кращу інфраструктуру, тоді як Схід відстає через війну. Порівняно з іншими країнами, такими як Швеція (90% ESG-проєктів), Україна на початковому етапі. ESG-реконструкція може залучити \$20 млрд інвестицій до 2030 року та знизити викиди CO<sub>2</sub> на 10%, що також підвищить репутацію України серед європейських інвесторів. До 2030 року 50% проєктів відновлення можуть відповідати ESG-критеріям, якщо Україна гармонізує стандарти з EU Taxonomy [11]. В цілому, можливості України у 2025 році включають фінансування EU Green Deal, зростання fintech, доступ до ринку ЄС, інвестиції та ESG-реконструкцію. Стратегічна реалізація цих можливостей може забезпечити економічне зростання та інтеграцію до ЄС.

**Пропозиції для розвитку.** Україна, перебуваючи на перехресті глобальних фінансових трансформацій та євроінтеграційного вектора, має унікальну можливість використати сучасні тенденції для зміцнення економіки та фінансового сектора. У 2025 році, попри виклики війни, обмеженого доступу до капіталу та низької цифрової інклюзії, країна може реалізувати потенціал через цілеспрямовані реформи та стратегічні ініціативи.

*Цифрова трансформація* є ключовим елементом для модернізації економіки України та підвищення її конкурентоспроможності. У 2024 році лише 2/3 населення України мали доступ до інтернету, а цифрова грамотність становила 55%, що стримує розвиток fintech та фінансової інклюзії. Пропозиції у цій сфері фокусуються на розширенні цифрової інфраструктури, вдосконаленні платформи

«Дія» та інтеграції з європейськими платіжними системами. Платформа «Дія», яка у 2024 році охопила 20 млн користувачів і надала доступ до 130 цифрових послуг, є основою для цифровізації економіки. Естонія з платформою e-Estonia забезпечила 99% державних послуг онлайн, що підвищило ВВП на 2%. У 2024 році «Дія» запустила пілотний проєкт для МСБ, що дозволив 50,000 підприємців отримати кредити на 10 млрд грн. Варто розширити «Дію» для МСБ, створивши модуль для цифрових фінансових сервісів, таких як доступ до мікрокредитів, податкова звітність та інтеграція з платіжними системами. Бюджет у 200 млрд грн до 2027 року передбачає фінансування інфраструктури, навчання та маркетингу [7; 10; 13]. Для цього потрібно:

- *інвестиції*: 100 млрд грн на розвиток цифрової інфраструктури (5G, оптоволокно) у сільських регіонах; 50 млрд грн на навчання цифрової грамотності для 1 млн громадян; 50 млрд грн на маркетинг і розробку нових сервісів у «Дії»;

- *партнерство*: співпраця з приватним сектором, наприклад Monobank, для інтеграції фінансових сервісів;

- *терміни*: 2025-2027 роки, з пілотними проєктами у 2025 році в таких містах, як Львів і Харків.

До 2027 року «Дія» може охопити 80% МСБ (300,000 бізнесів), додавши 2% до ВВП через цифровізацію. Інтеграція з такими європейськими fintech-платформами, як Revolut, підвищить транскордонні транзакції на 30%. Інтеграція України до європейської системи платежів SEPA (Single Euro Payments Area) дозволить спростити транскордонні транзакції, знизивши їх вартість на 40% та підвищивши швидкість до реального часу. Варто прискорити переговори з ЄС для приєднання до SEPA до 2027 року. Литва, приєднавшись до SEPA у 2016 році, скоротила витрати на транзакції на 50%. Українські банки (ПриватБанк) у 2024 році почали тестувати SEPA-транзакції, що підвищило експортні платежі на 10%, проте санкційні перевірки SWIFT затримують транзакції на 20%. Для цього потрібно: а) *регуляторні зміни* (гармонізація з директивами PSD2 для безпеки платежів; б) *інвестиції* (€200 млн на модернізацію банківських систем для сумісності з SEPA); в) *час* (2025-2027 роки, з пілотним запуском у 2026 році). Проте, приєднання до SEPA до 2027 року може збільшити обсяг транскордонних платежів до €10 млрд щорічно, сприяючи експорту до ЄС [6].

*Зелене фінансування* є стратегічною можливістю для України, враховуючи зобов'язання ЄС щодо декарбонізації та доступ до €100 млрд від EU Green Deal. Як результат, варто тримати фокус на випуск зелених облігацій та субсидії на енергоефективність. *Випуск зелених облігацій* – випуск державних зелених облігацій на суму €2 млрд до 2027 року для фінансування відновлювальної енергетики, енергоефективності та зеленої інфраструктури. У 2024 році глобальний ринок зелених облігацій досяг \$500 млрд, і Україна може зайняти свою нішу в цьому сегменті. Польща випустила зелені облігації на €2 млрд у 2023 році, залучивши кошти для сонячних електростанцій, а українська компанія ДТЕК випустила зелені облігації на €200 млн у 2024 році, що профінансувало відновлення енергомереж. Для успішної реалізації Україна потребує: випуск облігацій через НБУ та міжнародні біржі, як Euronext; та €50 млн на розробку стандартів звітності; період реалізації: 2025-2027 роки

(з першим випуском у 2026 році). Як результат, до 2027 року зелені облігації можуть залучити €5 млрд, що профінансує 10% зелених проєктів в Україні [11; 12; 15].

*Субсидії на енергоефективність.* Варто запровадити субсидії на енергоефективність для домогосподарств та МСБ у розмірі €500 млн до 2027 року, що дозволить модернізувати 100,000 будівель та знизити енергоспоживання на 20%. Наприклад, Німеччина субсидувала енергоефективність на €10 млрд, що знизило викиди CO<sub>2</sub> на 15%. У 2024 році Україна запустила програму субсидій на утеплення будинків, що охопила 10,000 домогосподарств, але брак фінансування обмежив програму до 5% від потреби. Саме тому варто сфокусуватись на: фінансуванні (€300 млн від EU Green Deal, €200 млн від національного бюджету) та програмах субсидій на утеплення, встановлення теплових насосів та сонячних панелей. Як результат, до 2027 року субсидії можуть знизити енергоспоживання на 25% у цільових регіонах, створивши 50,000 робочих місць [12].

*Євроінтеграція* є стратегічним напрямком для України, що передбачає гармонізацію фінансового регулювання та залучення інвестицій. Варто завершити гармонізацію з CRR/CRD до 2027 року та залучити €10 млрд через ЄІБ. Завершення гармонізації з європейськими директивами CRR (Capital Requirements Regulation) та CRD IV (Capital Requirements Directive) до 2027 року, підвищить стабільність банків та доступ до ринків ЄС. Хорватія завершила гармонізацію у 2013 році, залучивши €5 млрд ПП, українські банки (Ощадбанк) у 2024 році досягли 60% відповідності CRR, проте брак експертизи гальмує імплементацію на 30%. Завершення процедури потребує: впровадження стандартів капіталу та звітності; та інвестиції в €100 млн на навчання банківських фахівців [15].

Також варто залучити €10 млрд від ЄІБ до 2027 року для інфраструктурних проєктів, таких як відновлення доріг, мостів та енергомереж. Румунія залучила €8 млрд від ЄІБ для транспорту, а у 2024 році ЄІБ профінансував відновлення мостів у Київській області на €100 млн, проте корупція знизила ефективність використання коштів на 15%. Фокус варто тримати на проєктах відновлення (1,000 км доріг, 50 мостів, енергомереж). Як результат, до 2027 року €10 млрд створять 200,000 робочих місць та додадуть 3% до ВВП [14]. Отже, пропозиції для розвитку України включають цифрову трансформацію, зелене фінансування та євроінтеграцію, що разом можуть додати 5% до ВВП до 2027 року. Реалізація залежить від подолання ризиків війни, корупції та браку ресурсів.

**Висновки.** Україна у 2025 році перебуває на перехресті глобальних фінансових трансформацій та євроінтеграційного вектора, що відкриває як значні виклики, так і унікальні можливості для економічного зростання та інтеграції до європейської економічної системи. Глобальні тенденції, такі як цифровізація, зелене фінансування та геополітичні зрушення, створюють складний, але перспективний ландшафт для розвитку фінансового сектора України. Ці трансформаційні тренди, підкріплені реформами та стратегічними ініціативами, можуть стати основою для модернізації економіки, підвищення її конкурентоспроможності та зміцнення позицій на міжнародній арені. Водночас виклики, пов'язані з війною, обмеженим доступом до капіталу, низькою цифровою інклюзією, залежністю від зовнішньої допомоги та санкційними ризиками, вимагають комплексного підходу до їх подолання. Глобальна

цифровізація фінансів, зокрема розвиток fintech, є одним із найпотужніших двигунів економічного прогресу. Зелене фінансування є ще однією ключовою можливістю для України, особливо в контексті EU Green Deal. Геополітичні зрушення, такі як торговельні війни, створюють складний фон для України.

Теоретично, трансформація України відповідає концепції креативного руйнування Шумпетера, де такі інновації, як fintech і зелене фінансування, замінюють застарілі моделі. Теорія інституціональних змін Норта підкреслює важливість гармонізації з європейськими стандартами для підвищення конкурентоспроможності. Практично, успішні кейси Хорватії і Польщі показують, що євроінтеграція може прискорити економічне зростання через доступ до ринків і фінансування. Україна має потенціал стати мостом між Сходом і Заходом, використовуючи своє географічне положення, молоде населення та ІТ-сектор. Інтеграція до європейських ринків, підтримка зелених ініціатив та цифрова трансформація можуть зробити Україну регіональним лідером до 2030 року. Однак успіх залежить від політичної стабільності, антикорупційних реформ і ефективного використання міжнародної підтримки. У підсумку, трансформаційні тренди у глобальних фінансах пропонують Україні шлях до економічного відродження та інтеграції до ЄС. Цифровізація може підвищити фінансову інклюзію, зелене фінансування – забезпечити стійкість, а євроінтеграція – відкрити ринки та інвестиції. Подолання викликів через реформи та стратегічні ініціативи дозволить Україні реалізувати свій потенціал, сприяючи не лише національному, а й регіональному розвитку.

### Список використаних джерел:

1. Aming M., Liu R., Wang Yu., Li Z. A Comprehensive Review and Analysis of Fin-Tech Research. *Advances in Economics, Management and Political Sciences*, 2025, 138, pp. 101-106. <https://doi.org/10.54254/2754-1169/2024.19225>.
2. Evenett S. J. Tariff Scenarios for 2025: Triggers and Fallout for Trade & FDI. *Global Trade Alert*, 2024, 45, pp. 1-20. <https://www.globaltradealert.org/reports/tariff-scenarios-for-2025>.
3. Fatica S., Panzica R. Green bonds as a tool against climate change. *Business Strategy and the Environment*, 2021, 30(5), pp. 2688-2701. <https://doi.org/10.1002/bse.2771>.
4. Flammer C. Green bonds: effectiveness and implications for public policy. *Environmental and Energy Policy and the Economy*, 2020, 1(1), pp. 95-128. <https://doi.org/10.1086/706794>.
5. Ilyina A., Pazarbasioglu C., Ruta M. Industrial Policy is Back but the Bar to Get it Right Is High. *IMF Blog*, 2024, April, pp. 1-5. <https://www.imf.org/en/Blogs/Articles/2024/04/12/industrial-policy-is-back-but-the-bar-to-get-it-right-is-high>.
6. Ministry of Finance of Ukraine, Strategy of Ukrainian Financial Sector Development Until 2025. *Ministry of Finance of Ukraine Reports*, 2020, pp. 1-100. [https://mof.gov.ua/storage/files/Strategy\\_FS\\_2025\\_eng.pdf](https://mof.gov.ua/storage/files/Strategy_FS_2025_eng.pdf).
7. National Bank of Ukraine, Fintech development in Ukraine. *National Bank of Ukraine Strategy*, 2020, July, pp. 1-30. <https://bank.gov.ua/en/about/develop-strategy/fintech2025>.

8. OECD, OECD Economic Surveys: Ukraine 2025. *OECD Publishing*, 2025, May, pp. 1-200. [https://www.oecd.org/en/publications/oecd-economic-surveys-ukraine-2025\\_940cee85-en.html](https://www.oecd.org/en/publications/oecd-economic-surveys-ukraine-2025_940cee85-en.html).
9. Pareek S., Maidullah S., Soni V. Challenges and Opportunities in the Adoption of FinTech in Emerging Markets. *Academy of Marketing Studies Journal*, 2025, 29(S5), pp. 1-16. <https://www.abacademies.org/articles/challenges-and-opportunities-in-the-adoption-of-fintech-in-emerging-markets-17612.html>.
10. Propson D., Zhang B. The Future of Global Fintech: From Rapid Expansion to Sustainable Growth Second Edition. *World Economic Forum Reports*, 2025, pp. 1-50. [https://reports.weforum.org/docs/WEF\\_Future\\_of\\_Global\\_Fintech\\_Second\\_Edition\\_2025.pdf](https://reports.weforum.org/docs/WEF_Future_of_Global_Fintech_Second_Edition_2025.pdf).
11. Saxena A., Tiwari S., Bhardwaj Sh., Srivastava Sh., Kumar N. A Bibliometric Review of Green Finance: Current Status, Development and Future Directions. *Folia Oeconomica Stetinensia*, 2023, 23 (2), pp. 331-351. <https://doi.org/10.2478/fole-2023-0034>.
12. Yao S., Pan Yu., Sensoy A., Uddin G., Cheng F. Green credit and environmental performance: evidence from China. *Energy Economics*, 2021, Vol. 101, pp. 1-10. <https://doi.org/10.1016/j.eneco.2021.105415>.
13. Zuleeg F., Lausberg P. A three-pillar strategic investment strategy for Ukraine. *European Policy Centre*, 2025, July, pp. 1-20. <https://www.epc.eu/publication/a-three-pillar-strategic-investment-strategy-for-ukraine/>.
14. Zvarych R., Bulatova O., Zvarych I., Marena T., Rivilis I., Zapisotska Ch. Renewable Energy as Environmental Sustainability Factor under Global Trade Openness. *International Journal of Energy for a Clean Environment*, 2025, Vol. 26 (1), pp. 41-66. <https://doi.org/10.1615/InterJEnerCleanEnv.2024051410>.
15. Zvarych R., Kharkovskyi B. The European Green Deal as a framework for the environmental transformation of the EU energy market. *Herald of Economics*, 2025, Vol. 1. pp. 185-98. <https://doi.org/10.35774/visnyk2025.01.185>.

### Reference:

1. Aming, M., Liu, R., Wang, Yu., Li, Z. (2025). A Comprehensive Review and Analysis of FinTech Research, *Advances in Economics, Management and Political Sciences*, 138, 101-106. <https://doi.org/10.54254/2754-1169/2024.19225>.
2. Evenett, S. J. (2024). Tariff Scenarios for 2025: Triggers and Fallout for Trade & FDI, *Global Trade Alert*, 45, 1-20. <https://www.globaltradealert.org/reports/tariff-scenarios-for-2025>.
3. Fatica, S., Panzica, R. (2021). Green bonds as a tool against climate change, *Business Strategy and the Environment*, 30(5), 2688-2701. <https://doi.org/10.1002/bse.2771>.
4. Flammer, C. (2020). Green bonds: effectiveness and implications for public policy, *Environmental and Energy Policy and the Economy*, 1(1), 95-128. <https://doi.org/10.1086/706794>.
5. Ilyina, A., Pazarbasioglu, C., Ruta, M. (2024). Industrial Policy is Back but the Bar to Get it Right Is High, IMF Blog, April, 1-5. <https://www.imf.org/en/Blogs/Articles/2024/04/12/industrial-policy-is-back-but-the-bar-to-get-it-right-is-high>.

6. Ministry of Finance of Ukraine. (2020). Strategy of Ukrainian Financial Sector Development Until 2025, *Ministry of Finance of Ukraine Reports*, 1-100. [https://mof.gov.ua/storage/files/Strategy\\_FS\\_2025\\_eng.pdf](https://mof.gov.ua/storage/files/Strategy_FS_2025_eng.pdf).
7. National Bank of Ukraine. (2020). Fintech development in Ukraine, *National Bank of Ukraine Strategy*, July, 1-30. <https://bank.gov.ua/en/about/develop-strategy/fintech2025>.
8. OECD. (2025). OECD Economic Surveys: Ukraine 2025, *OECD Publishing*, May, 1-200. [https://www.oecd.org/en/publications/oecd-economic-surveys-ukraine-2025\\_940cee85-en.html](https://www.oecd.org/en/publications/oecd-economic-surveys-ukraine-2025_940cee85-en.html).
9. Pareek, S., Maidullah, S., Soni, V. (2025). Challenges and Opportunities in the Adoption of FinTech in Emerging Markets, *Academy of Marketing Studies Journal*, 29(S5), 1-16. <https://www.abacademies.org/articles/challenges-and-opportunities-in-the-adoption-of-fintech-in-emerging-markets-17612.html>.
10. Propson, D., Zhang, B. (2025). The Future of Global Fintech: From Rapid Expansion to Sustainable Growth Second Edition, *World Economic Forum Reports*, 1-50. [https://reports.weforum.org/docs/WEF\\_Future\\_of\\_Global\\_Fintech\\_Second\\_Edition\\_2025.pdf](https://reports.weforum.org/docs/WEF_Future_of_Global_Fintech_Second_Edition_2025.pdf).
11. Saxena, A., Tiwari, S., Bhardwaj, Sh., Srivastava, Sh., Kumar, N. (2023). A Bibliometric Review of Green Finance: Current Status, Development and Future Directions, *Folia Oeconomica Stetinensia*, 23 (2), 331-351. <https://doi.org/10.2478/fo-2023-0034>.
12. Yao, S., Pan, Yu., Sensoy, A., Uddin, G., Cheng, F. (2021). Green credit and environmental performance: evidence from China, *Energy Economics*, Vol. 101, 1-10. <https://doi.org/10.1016/j.eneco.2021.105415>.
13. Zuleeg, F., Lausberg, P. (2025). A three-pillar strategic investment strategy for Ukraine, *European Policy Centre*, July, 1-20. <https://www.epc.eu/publication/a-three-pillar-strategic-investment-strategy-for-ukraine/>.
14. Zvarych, R., Bulatova, O., Zvarych, I., Marena, T., Rivilis, I., Zapisotska, Ch. (2025). Renewable Energy as Environmental Sustainability Factor under Global Trade Openness, *International Journal of Energy for a Clean Environment*, Vol. 26 (1), 41-66. <https://doi.org/10.1615/InterJEnerCleanEnv.2024051410>.
15. Zvarych, R., Kharkovskiy, B. (2025). The European Green Deal as a framework for the environmental transformation of the EU energy market, *Herald of Economics*, Vol. 1, 185-98. <https://doi.org/10.35774/visnyk2025.01.185>.